

управлінські рішення. Перспективним є також розвиток обліку екологічних та соціальних аспектів діяльності фермерських господарств у контексті євроінтеграційних процесів та впровадження принципів сталого розвитку. Зростає значення облікового забезпечення органічного виробництва, грантового фінансування, державної підтримки та програм відновлення аграрного сектору.

Облікове забезпечення діяльності фермерських господарств в сучасних умовах виходить за межі традиційної функції ведення бухгалтерського обліку та перетворюється на важливий елемент системи управління господарством. Подолання сучасних викликів та впровадження інноваційних підходів до організації обліку сприятиме підвищенню ефективності діяльності фермерських господарств, зміцненню їх фінансової стійкості та забезпеченню конкурентоспроможності аграрного сектору України.

Список використаних джерел

1. Про фермерське господарство: закон України від 19.06.2003 № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
3. Здирко Н., Іщенко Я. Організаційні основи побудови системи обліку витрат виробництва фермерських господарств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-86>.

Дунська С.Ю.,
здобувач вищої освіти групи М-32д,
Науковий керівник – **Крупельницька І.Г.,**
канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Облік митних платежів на підприємстві має важливе значення для суб'єктів господарювання, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Під час ввезення або вивезення товарів підприємство працює не лише з господарською операцією купівлі чи продажу, а й з митним оформленням, визначенням митної вартості, нарахуванням податків і правильним відображенням цих сум у бухгалтерському та податковому обліку.

Митні платежі включають обов'язкові платежі, які справляються під час переміщення товарів через митний кордон України. До них належать мито, податок на додану вартість, акцизний податок у визначених випадках та інші платежі, пов'язані з митним оформленням. Для підприємства ці платежі мають не тільки податкове, а й облікове значення, оскільки вони можуть впливати на собівартість імпортованих товарів, фінансовий результат і кінцеву ціну реалізації продукції [2]. Однією з основних особливостей обліку митних платежів є залежність їх розміру та порядку відображення від митного режиму. Підприємство може здійснювати операції в режимі імпорту, експорту, митного складу, тимчасового ввезення або інших режимах. Кожен із них має свої правила нарахування і сплати митних платежів. Наприклад, при імпорті товари зазвичай підлягають оподаткуванню митом і ПДВ, а при експорті окремі платежі можуть не справлятися або застосовуватися за іншими правилами [4]. Через це бухгалтеру важливо правильно визначити митний режим ще на етапі оформлення документів, адже від цього залежить подальше відображення операції в обліку. У бухгалтерському обліку митні платежі найчастіше пов'язані з формуванням первісної вартості імпортованих товарів, запасів або необоротних активів. Якщо підприємство ввозить товар для подальшого продажу, сума ввізного мита включається до його собівартості. Це збільшує вартість запасів і надалі впливає на фінансовий результат під час їх реалізації. Податок на додану вартість, сплачений при імпорті, за наявності правильно оформленої митної декларації може бути включений до податкового кредиту. Тому для підприємства важливо не лише сплатити митні платежі, а й мати документи, які підтверджують право на відображення цих сум у податковому обліку [3].

В умовах воєнного стану облік митних платежів став складнішим через зміни в митному регулюванні, логістиці, строках постачання та умовах зберігання товарів. Підприємства частіше використовують митні склади, оскільки це дає змогу тимчасово зберігати товари під митним контролем без негайної сплати всіх платежів. Такий режим може бути зручним для бізнесу, але водночас потребує точного обліку залишків, строків перебування товарів на складі, руху продукції та моменту виникнення податкових зобов'язань [1].

Особливу увагу на підприємстві потрібно приділяти документальному оформленню операцій. Основними документами для обліку митних платежів є митна декларація, зовнішньоекономічний договір, інвойс, транспортні документи, платіжні доручення, сертифікати походження товару та інші підтвердні документи. Саме на їх основі визначаються митна вартість, база оподаткування і сума платежів. Якщо в документах є помилки, це може призвести до неправильного розрахунку податкових зобов'язань, донарахувань, штрафів або затримки митного оформлення.

Облік митних платежів має бути організований так, щоб підприємство могло контролювати правильність визначення митної вартості товарів, відповідність обраного митного режиму змісту господарської операції, своєчасність сплати платежів і наявність повного пакета первинних документів. Також важливо правильно включати суми мита до первісної вартості товарів і коректно відображати імпорتنний ПДВ у податковому кредиті. Це особливо важливо для підприємств, які регулярно здійснюють імпорتنі операції або працюють з великими партіями товарів.

Складність обліку митних платежів полягає в тому, що вони перебувають на перетині бухгалтерського, податкового та митного обліку. Помилка в одному елементі може вплинути на всю операцію. Наприклад, неправильне визначення митної вартості змінює суму мита, суму ПДВ, первісну вартість товару і фінансовий результат підприємства. Тому облік таких платежів не можна сприймати як звичайне внесення даних у бухгалтерську програму. Він потребує розуміння змісту зовнішньоекономічної операції та вимог митного законодавства.

Окреме значення має податковий аспект митних платежів. Вони впливають на грошові потоки підприємства, адже значні суми можуть сплачуватися ще до фактичної реалізації імпортованих товарів. Це створює додаткове фінансове навантаження, особливо для підприємств, які працюють з великими обсягами продукції або мають нестабільні строки постачання. У таких умовах правильне планування митних платежів допомагає уникати касових розривів і підтримувати безперервність господарської діяльності [2].

Отже, особливості обліку митних платежів на підприємстві пов'язані з правильним визначенням митного режиму, формуванням митної вартості, документальним підтвердженням операцій, включенням окремих платежів до собівартості товарів і відображенням податкового кредиту з ПДВ. В умовах воєнного стану ці питання стали ще актуальнішими, оскільки підприємства змушені швидко реагувати на зміни в логістиці, митному оформленні та податковому регулюванні. Якісний облік митних платежів дає змогу підприємству контролювати витрати, уникати штрафних санкцій і точніше визначати фінансовий результат зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Лайчук С. М., Поліщук І. Р., Когут К. С., Синицька Н. В. Статистичний аналіз ефективності використання митних складів під час застосування митних режимів у період воєнного стану в Україні. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2024. № 2(58). С. 12–23. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2024-2\(58\)-12-23](https://doi.org/10.26642/pbo-2024-2(58)-12-23).

2. Найденко О. Є. Місце митних платежів в системі оподаткування. *Наукові перспективи*. 2024. № 9(51). С. 692–706. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-9\(51\)-691-705](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-9(51)-691-705).

3. Плекан М. В., Гнатишин Л. Б. Особливості обліку та оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-30>.

4. Найденко О. Є. Митні режими експорту та імпорту: обліково-податковий аспект. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-38>.

Глюс А.С.,
здобувачка вищої освіти групи МЗД-11дск,
Науковий керівник – **Крупельницька І.Г.,**
канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
м. Вінниця

ВПЛИВ ВАЛЮТНОГО КУРСУ НА ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Валютний курс прямо впливає на облік зовнішньоекономічних операцій, бо більшість експортних та імпортних розрахунків проводиться в іноземній валюті, а бухгалтерська звітність підприємства ведеться у гривні. Через це кожна операція потребує перерахунку за курсом НБУ на конкретну дату. Якщо курс змінюється між датою авансу, відвантаження, отримання послуг, оплати або датою балансу, у підприємства можуть виникати курсові різниці. Саме вони впливають на доходи, витрати, фінансовий результат і податкові показники. Найперше значення має правильне визначення дати операції. Якщо підприємство отримує товар, послугу або валютну оплату, бухгалтер не може взяти будь-який зручний курс. Потрібно визначити, яка подія була першою: аванс, постачання, підписання акта, відвантаження товару чи оплата. У зовнішньоекономічній діяльності це особливо важливо, бо одна й та сама сума в доларах або євро може мати різний гривневий еквівалент залежно від дати перерахунку.

Курсові різниці виникають не за всіма статтями обліку. Їх розраховують лише за монетарними статтями, тобто тими, які будуть погашені грошима. До них належать іноземна валюта на рахунках, валютна дебіторська та кредиторська заборгованість. За немонетарними статтями курсові різниці не визначаються. Наприклад, якщо підприємство отримало 100% передоплату від нерезидента, а потім відвантажило товар, така